

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № КВНО-503-10-4
Дата: 24. 04. 2015 г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Изм. № 01-00-56 / 23. 04. 2015

ДО
Г-ЖА БОЙКА МАРИНСКА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С
НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИТЕ
ОРГАНИЗАЦИИ И ЖАЛБИТЕ НА
ГРАЖДАНИТЕ В
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

На Ваш № КВНО-503-10-2 от 08.04.2015г.

С Т А Н О В И Щ Е

ОТНОСНО: Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за прякото участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление, № 554-01-72 от 08.04.2015 г. с вносител Петър Владиславов Славов и група народни представители

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МАРИНСКА,

Министерство на правосъдието приема, че внесенят законопроект съдържа предложения за промени, които следва принципно да бъдат подкрепени.

Предложеното намаляване на изискванията за инициране на национални референдуми от граждани по отношение на изискуемия брой подписи на граждани с избирателни права – от 200 хил. на 150 хил. за необвързваща инициатива за референдум и от 500 хил. на 300 хил. за обвързваща инициатива – следва да бъде подкрепено по принцип, доколкото либерализира съществуващите рестриктивни изисквания. Анализът на практиката по прилагане на закона до този момент показва, че по-високото изискване за брой подписи стимулира и повече злоупотреби с лични данни (над 100 хил. невалидни подписи след проверка в ГРАО при двете последни инициативи за национален референдум).

За да е работеща процедурата по инициране на национален референдум от граждани, следва не само да се намали броя подписи, но и да се облекчат изискванията за лични данни (три имена, ЕГН, постоянен или настоящ адрес). Алтернативно предложение е срокът за събиране на подписи да се увеличи, тъй като съществуващия към момента срок е твърде кратък (3 месеца) и е постижим само за добре структурирани партийни организации, разполагащи с достатъчен организационен и финансов ресурс, но не и за независимите граждански организации и движения. За сравнение, моделът на пряка демокрация в Швейцария (сравнима по население с България) предвижда 100 хил. граждани да могат да иницират референдум за промени в конституцията като подписите се събират за 18 месеца и няма изискване за кворум за валидност. Съществува и възможност 50 хил. граждани да иницират референдум за произнасяне по приет от парламента закон като в този случай подписите се събират за 3 месеца.

По отношение на предложението за фиксиране на кворума за валидност на референдума на 50 % от избирателния корпус следва да се отчетат стандартите и препоръките на Венецианската комисия на Съвета на Европа (*Кодекс на добрите практики за референдуми*, Страсбург, Март 2007, CDL-AD(2007)008), според които въвеждането на кворуми има като цяло негативен ефект върху пряката демокрация, тъй като вместо да стимулира гражданското участие, на практика стимулира бойкота и неучастието. Възприетата от Венецианската комисия препоръка е или изобщо да не се предвиждат кворуми за валидност, а в случай, че се предвиждат, те да са фиксирани към един нисък праг (20-25%). В този смисъл, предложеният фиксиран кворум от 50% е твърде висок и би имал възпиращ ефект за гражданското участие. Легитимността на референдумите може да се постигне чрез стимулиране на участието, а не чрез блокиране на първоначалната гражданска инициатива. Следва да се има предвид, че извън страната трайно живеят български граждани, които имат избирателни права, които не упражняват активно, но са част от избирателния корпус и се отчетат при определянето на кворума за валидност. Ето защо, предложеният кворум от 50% на практика е значително по-висок и ефектът като цяло ще бъде провеждане на референдуми, които ще се обявяват за невалидни.

С уважение,

МИНИСТЪР:

ХРИСТО И.

